

A MARTON JENŐ - EMLÉKÉREM 2020. ÉVI KITÜNTETETTJE: SZABADI LÁSZLÓ

Rendhagyó előzmények után került sor az idei Marton Jenő-érem átadására. András Gábor polgármester úrral történt előzetes egyeztetés szerint az átadásra március 13-án a községi ünnepség keretében került volna sor Szakmáron. A veszélyhelyzet március 11-ei kihirdetését követően azonban az ünnepséget nem lehetett megtartani, ezért az érem átadását is el kellett halasztani a márciusi tervek szerint az augusztus végi falunapra. Augusztus második felében azonban ismét emelkedni kezdett a fertőzésszám, így augusztus 29-én – szinte az utolsó pillanatban, már 500 főre korlátozott létszámmal – kerülhetett sor a falunapra, amelyen a színvonalas műsor részeként kuratóriumunk elnöke, Révész György adta át a Marton Jenő-érmet – barátai, volt tanítványai, tisztelői tapsa közepette – Szabadi László nyugdíjas szakmári pedagógusnak, egykori csapatvezetőnek, majd iskolaigazgatónak. Az elismerés átadását követően Szabó Sándor volt Bács-Kiskun megyei úttörőelnök, tárogatóművész zenés köszöntője csalt könnyeket az ünnepelt szemébe. Köszönet illeti András Gábor polgármester urat a lehetőségért (és a vendéglátásért), Vén Ferencné egykori kalocsai úttörőelnököt a minden részletre kiterjedő előkészítésért, dr. Pap István volt Bács-Kiskun megyei úttörőtitkárt a szervezésben való közreműködésért, Szabó Sándort a mindenkit magával ragadó tárogató minikoncertért.

Szabadi László Szakmáron született 1942. július 5-én. A szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola földrajz-biológia-mezőgazdasági ismeretek és gyakorlatok szakos diplomája megszerzése után, 1964-71-ig Dunapatajon, 1971-78-ig Keserőteleken az általános iskolákban tanított, 1978-ban iskolakörzetesítés révén szülőfalujába, Szakmára került. 1991-től itt az iskola igazgatója 2005-ben történt nyugdíjazásáig.

Dunapatajon került vezetőként kapcsolatba az úttörőmozgalommal. 1964-ben létrehozta és vezette a terméshajó szakkört. 1965-től Dunapatajon, 1971-78-ig Keserőteleken, majd 1978 - 91-ig Szakmáron csapatvezető 26 éven át, aztán az Úttörőszövetség keretében működő gyermekszervezet segítője igazgatóként.

Tevékenysége egész életében összefonódott a gyermekek egészséges életmódra nevelésével. A tanévek szüneteiben 3-4 napos túrákat szervezett, és vezette is azokat. Nemcsak a gyerekek, de kollégái is szívesen mentek vele, és ők is jó hangulatban vettek részt a túrákon.

Szabadi László (j) és Révész György a kitüntetés átadását követően

Minden nyáron táboroztak. A csapatnak táborai Óbányán és a Szelidi-tónál voltak, amelyeket felajánlottak más települések úttörőcsapatának is. Cseretáborozás folytán jutottak el sok, (többek között Tokaj, Szilvásvárad, Szob, Mátrafüred-Sás-tó, Tótvázsony) hegyvidéki táborba, ahol a szakmári gyerekek felejtethetetlen napokat töltöttek. 1991-től gyermekszervezetük az Úttörőszövetség tagjaként működött tovább. Az óbányai tábor a helyi önkormányzat tulajdonában és fenntartásával ma is működik.

Nyugdíjba vonulása után sem távolodott el a gyerekektől. A táborozást sem hagyták abba. Több nyáron természetismereti tábort szervezett Esztergomba. A Szelidi-tónál működő erdei iskola programjainak a szervezésében és lebonyolításában 12 éve dolgozik. Ezen idő alatt közel 10000 tanulóval ismertette meg a tanösvény bejárása során a tó természeti értékeit.

2015-ben volt 50 éve a Keleti-Mecsek zsákfalujában, Óbányán az első táboruk, az évforduló alkalmából a régi táborozó gyerekek, ma már különböző korú felnőttek részvételével 2015. augusztus 21-23-ra Óbányára jubileumi emléktúrát szervezett, hogy felelevenítsék a szép emlékeket.

Az úttörő olimpiákon rendszeresen részt vettek, tájékozódási futásban voltak jó eredményeik, országos 6. helyezés a legjobb. A szakmári tánccsoport az úttörő kulturális szemlék járási és megyei bemutatóin gyűjtötte az arany okleveleket. Ma is őrzik a népi hagyományokat nemcsak a táncban, hanem a népművészet más ágaiban (népviselet, hímzés, pingálás), valamint a néprajzi emlékek gyűjtésében is.

Kitüntetései: Kiváló Úttörővezető, Úttörővezetői Érdemérem, Kiváló Munkáért, 2017-ben Szakmár község díszpolgári címmel ismerte el életművét.

Magócsi Károly (1925 - 2020)

Az ember nem mindig ura saját sorsának. Mi nem pályáztunk új munkahelyeket, minket helyeztek, küldtek, vezényeltek. Szerencsés az, aki úgy tudta tenni a dolgát, hogy mindenütt kivívta a szeretetet, a megbecsülést. Hiszem, hogy nekem sikerült. Ha azt kérditek, boldog vagyok-e, őszintén mondom: Igen! Ha azt kérditek, újra kezdeném-e, boldogan mondom: Igen!”

(Magócsi Károly)

Karcsi bácsi is elment...

A nemzedékek által becsült, szeretett tanító, matematikatanár, igazgató, művelődési osztályvezető, Monor köztisztviselőként álló polgára eltávozott közülünk. Élete kerek egész volt, ám annál színesebb, fordulatosabb.

1944-ben végezte a budai képzőt, ahol negyedévesen elnyerte a mestertanító címet. 19 évesen, kezdő tanítóként a Somogy megyei Nagybjomba helyezték, ahol – miután az ágyúdörgés már félbeszakította a tanítást – a front mellett, a fronton keresztül gyalog jött haza Monorra. Néhány hónap alatt megszervezte Monorierdőn a tanítást, majd a tél végén – immár kerékpáron – visszament befejezni a tanévet, mert soha nem hagyott semmit befejezetlenül.

1945-től pár hétig Gyömrőn, majd Monoron volt tanító, igazgató, az Ady úti iskola 51. számú Ady Endre Úttörőcsapatának csapatvezetője. 1950-től iskolaigazgató Érd-Ófalun, 1953-tól Tápiószecsőn, 1957-től ismét a monori I. sz. Általános Iskolában. 1971 és 1981 között a monori járás művelődési osztályvezetője, majd a monorierdei iskola igazgatója. 1986-tól nyugdíjas.

Már a tanítóképzőben kitűnt matematikai tehetségével és a tárgy iránti szeretetével. Kimagasló felkészültsége ismeretében hívták meg az ötvenes években matematika előadónak a Zalka Máté Híradótisztai Iskolára, amely ugyan azóta átalakult, de utódintézményeiben még sokáig azt a matematika tankönyvet használják, amit ő dolgozott ki. 1962-től 1971-ig a monori járás úttörőelnökség szakági szakbizottság vezetője. Tevékenyen részt vállalt a járási úttörőtáborok létrehozásában, a monori csapatotthon kialakításában és a vezetőképzésben. Kezdeményezője és hosszú éveken át vezetője volt a Pest megyei matematikai táboroknak.

Valódi polihisztor volt. Nemcsak olvasni szerette a verseket, szívesen és jól szavalt, és büszkén mondta barátjának Baranyai Ferencet. Fiatal korában mű-

kedvelő színjátszóként aratott sikereket a református Ifjúsági Egyesületben, később a monori Művelődési Ház Színjátszó Körének tagja, 1948-ig az Ébredj Dalkör karnagya volt. Szívesen orgonált, de ha úgy hozta a szükség, meg is javította a háborúban tönkrement péteri orgonát. Könyvkötőként és asztalosként is megállta a helyét, remekbe szabott munkái a szakembernek is becsületére váltak volna.

Gyakran és szívesen játszott orgonadarabokat otthoni szintetizátorán. Néhány éve örömmel mutatott egy köteg Bach kottát. „Most már van időm, ezeket fogom itthon játszani pihentetőül” – mondta. De erre már nem került sor. Látása egyre romlott, már nem csak a kottát nem látta, de – ami még jobban zavarta – az olvasás is egyre nagyobb nehézséget okozott: nagyítóra volt szüksége, később már digitális mikroszkóppal olvasta a szöveget, betűnként.

Alapítványunkat létrejötte óta támogatta. Aktív résztvevője volt 1999-es rostallói konferenciáknak, melyen maga is kifejtette elképzeléseit a 21. század gyermekmozgalmáról.

Emlékét kegyelettel megőrizzük. Nemcsak családjának fog hiányozni, hanem nekünk, pedagógus, úttörővezető társainak is.

Nyugodj békében, Karcsi bácsi!

dr. Szabó Imre
(1937-2020)

Nyolc évvel ezelőtt egy másik fényképet közlünk alapítónkról, akkor a Marton Jenő-érem odaítélése alkalmából. E mostani fénykép gyászkerete már jelzi a szomorú hírt: Imre barátunk – a fiatalabb nemzedékeknek Imre bácsi – 2020. április 8-án elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatására – a járványhelyzetre való tekintettel – szűk családi körben került sor április 29-én. A tágabb rokonság, barátai, tisztelői a május 29-én a Szent István Bazilikában tartott istentiszteleten vehettek végső búcsút tőle.

Szabó Imre 1955-ben végezte a Budai Tanítóképzőt, majd a majosházi iskolában kezdett tanítani, ahol rögtön csapatvezetői megbízatást is kapott. Gazdag életútjának további állomásai: Szigetszentmiklóson tanító, úttörő csapatvezető, Ráckeven a járási pártbizottság, majd a Pest Megyei Pedagógiai Intézet munkatársa, 1991 és 1995 között a Fővárosi Munkaügyi Központ főtanácsosa volt.

Időközben megvédte doktori disszertációját is, amelyet fáradtságos munkával, önálló kutatással, szorgalmas levéltári munkával állított össze, mi másból, mint Pest megye történetéből, amelyet – és nem csak a múltat, hanem a jelent, a megye településeit, pedagógusait is – kevesen ismernek nála jobban. Nem véletlen, hogy – immár a Pest megyei TIT (jelenlegi nevén a TIT Teleki László Egyesület) alelnökeként ő volt szerkesztője a *Pest megye a millennium évében* című jubileumi kiadványnak.

Fáradhatatlan szervező volt, minden fontos eseményen ott akart lenni. Megannyi szakmai és civil szervezet, egyesület (Ráckevei (Soroksári)-Duna Intéző Bizottság, Történelemtanárok Egylete, Magyar Pedagógiai Társaság, Tankönyvesek Országos Szakmai Egyesülete, Budai Tanítóképző Baráti Köre) vezetőségi tagja, aktivistája volt. Társalapítója volt az azóta megszűnt Majosházi Iskoláért Alapítványnak, és 1996-ban Záhonyi Edével közösen hozta létre a Múltunk Öröksége Alapítványt, amelynek haláláig odaadó támogatója, az alapítványi Tájékoztatója főszerkesztője volt.

Sokoldalú érdeklődése és tájékozottsága mellett bámulatos memóriája volt, számtalan nevet, időpontot, telefonszámot őrzött emlékezetében, fejből tudta rengeteg rokonának, barátjának, ismerősének a név- és születésnapját, és soha nem felejtette el köszönteni őket.

Nyolvan fölött is fiatalokat megszégyenítő aktivitással tevékenykedett: tanított, írt, szerkesztett, szervezett, és ezernyi kapcsolatot ápolt. Tengernyi tiszt-

sege, feladata, tennivalója közben mindig rohant. Az utóbbi években azonban már szembe kellett néznie azzal, hogy szervezete egyre kevésbé bírja a korát meghaladó megterhelést, és súlyosan beteg felesége is egyre több ápolást igényelt. Nagy adománya a sorsnak, hogy még együtt örülhettek a várva várt dédunoka megérkezésének.

Élete szorosan összeforrt a magyar úttörőmozgalommal: volt csapatvezető, járási úttörőelnökségi tag, az Országos Táborozási és Turisztikai Szakbizottság, valamint az Országos és a Pest Megyei Úttörőtörténeti Bizottság tagja. Nélkülözhetetlen szerepet játszott a vándortábori mozgalom születésénél, víziúttörő találkozók szervezésében, vezetője volt a Pest Megyei Úttörővezetők Akadémiájának. Számos úttörő kiadvány szerzője, társszerzője vagy szerkesztője volt.

E mellett honismereti, történelmi, nyelvészeti cikkek, kötetek tucatjait jegyzi szerzőként, társszerzőként vagy szerkesztőként.

Vehemensen, néha indulatosan vitatkozott, de mindig értünk emelt szót, sosem ellenünk. Értünk: az úttörőmozgalomért, a pedagógusokért, a gyerekekért, barátaiért, munkatársaiért, de mindenek előtt Alapítványunkért, amit édes gyermekének tekintett, s amelyért annyit fáradozott. Emlékét immár nemcsak szívünkben őrizzük, hanem az Alapítvány is hirdeti.

Nyugodjál békében, Imre!

Marton Jenő-díj 2020

A Marton Jenő-díjak átadása is rendhagyó módon alakult. E díjakat – a helyi nevelőtestület javaslata alapján – minden évben egy-egy nyolcadikos tanuló kapja azokban az iskolákban (Reziben, Keszthelyen, Zalaváron és – Szentgyörgyvár helyett, ahol már nem működik iskola – Sármelléken), amelyekben Marton Jenő egykor tanított. Az oklevelet és a díjhoz tartozó pénzjutalmat minden iskolában a ballagási, ill. tanévzáró ünnepségen adta át kuratóriumunk, illetve felügyelőbizottságunk egy tagja – eddig. Idén ugyanis az iskolák nem tartottak nyilvános tanév végi ünnepségeket, ezért a díjakat postáztuk, és az iskolák igazgatói a zártkörű rendezvényen adták át az elismerést.

Rénes Laura (Rezi)

Laura az általános iskolai évek alatt példamutató magatartásával, szorgalmával, valamint a közösségért végzett munka terén is kiemelkedik az osztályközösségből. Fegyelmezett, segítőkész, a rábízott feladatokat mindig lelkiismeretesen elvégzi. Kiegyensúlyozott személyiség, közvetlensége, kedves természete miatt kedvelik osztálytársai. Bárki bizalommal fordulhat hozzá segítségért, jó szóért. Szívesen töltik vele szabadidejüket is. Felnőttekkel szemben is mindig kedves, illedelmes.

Tanulmányi eredményeiről elmondható, hogy minden tárgyból szorgalmasan, képességeinek megfelelően teljesít. A testnevelés és rajz/képzőművészet tárgyakban kiemelkedően tehetséges, a biológia iránt érdeklődik hivatásszerűen. A kötelező iskolai foglalkozásokon kívül matematika szakköre is jár.

Iskolai rendezvényeken, ünnepeken szívesen vállal szerepet. A Rezi TV, azon belül a Suli TV műsorait

évekig szerkesztette, ezen felül riporterként és bemondóként is szerepelt.

Kalló Panna (Keszthely)

Rendkívül szorgalmas, alapos, precíz diák, aki a nyolc év során mindig kitűnő bizonyítványt vitt haza, de érdemjegyei között is csak elvétve szerepelt olyan jegy, ami nem ötös. Kedvenc tantárgya a matematika volt, a továbbtanulását is ez határozta meg. Számtalan matematika versenyen szerepelt kiválóan. Jeleskedett sportversenyeken, az utóbbi években a röplabda csapattal ért el sikereket.

Az osztály közösségi életének alapembere volt, szerényen, de határozottan segítette az iskolai élet szervezési feladatait, minden esemény lebonyolításában jelen volt, tevékenyen részt vállalt a kulturális események, versenyek, iskolanapok, farsangok feladatainak lebonyolításában.

Mindig segítőkész volt társaival szemben, mindig lehetett rá számítani az iskolai élettel összefüggő feladatok megoldásában, mert figyelme sohasem kalandozott el, mindig tudta, mi a feladata, mit kérnek tanárai vagy mit várnak el tőle vagy az osztálytól.

Potyondi Ádám (Sármellék)

Könnyen, eredményesen tanul, minden tanév végén jeles vagy kitűnő tanuló volt.

Sokoldalú az érdeklődése, több helyi és körzeti versenyen vett részt eredményesen és ért el helyezéseket. Szívesen vesz részt közösségi alkalmon, szereti a csapatmunkát. Szorgalmas, megbízható, kötelességtudó. A rábízott feladatokat legjobb tudása szerint határidőre elvégzi.

Udvarias, a felnőttekkel és diáktársaival egyaránt. Társaival szemben segítőkész, barátságos, de csendes,

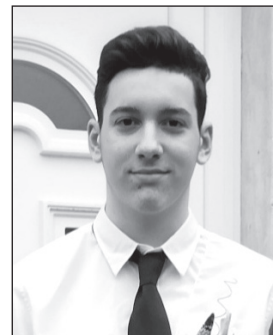
szerény és visszahúzódió is. Olyan diák, akire lehet számítani, nem okoz meglepetéseket, kiszámítható és szerethető.

Közösségi tevékenysége, tanulmányi munkája követendő példát mutat iskolánk fiatalabb tanulóinak számára.

Lucz Boldizsár (Zalavár)

Boldizsár 1. osztályos kora óta iskolánk szorgalmas, ügyes tanulója. Tanulmányi eredménye jeles vagy jó volt az évek során. Rendszeresen részt vett helyi, körzeti, megyei tanulmányi versenyeken.

Sokoldalúságát mutatja, hogy matematika, rajz, természetismeret, irodalom, nyelvtan versenyen is képviselte iskolánkat a nyolc év leforgása alatt. Kiemelkedőbb eredményei:

A Nagykanizsán megrendezett Kaán Károly versenyen 6. évfolyamon 8. helyezést ért el. A következő tanévben körzeti helyesírási versenyen 2. lett.

2018-ban, a Nagykanizsai Tankerület által kiírt esszé pályázaton, 3. helyezést ért el a „Családról” írt alkotásával.

Szinte minden évben tagja volt a „Tehetség kerestetik” körzeti tanulmányi verseny zalavári csapatának. A tavalyi évben az egyéni versenyzők között az első helyezést szerezte meg.

Focimeccseken rendszeresen játszott az iskolai válogatottban.

Az osztály díszítésében, szépítésében meghatározó szerep jutott neki.

Iskolai rendezvényeken szívesen vállalt feladatot, a műsorok aktív szereplője volt.

TALLÓZÓ

A következő két oldalon alapítványi gyűjteményünk néhány figyelemre méltó darabját mutatjuk be.

Egy 75 éves dokumentum

Polgármester Ur!

Alulírottak a Gyermekbarátok Országos Egyesülete és

a Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezete nevében tisztelettel kéri, hogy állandó Gyermekszínház megteremtésére irányuló törekvéseit támogatni szíveskedjék.

Pedagógiai megfontolások és a Szovjetunio rendkívül fejlett gyermekszínház-kultúrája azt bizonyítják, hogy az állandó Gyermekszínház megfelelő irányítás mellett a világnézeti és esztétikai nevelésnek hatásában semmivel össze nem hasonlítható tényezője lehet. Magánvállalkozás a közelmúltban is tartott fenn ugyan gyermekszínházat, illetőleg rendezett bizonyos folytonossággal gyermek-előadásokat, ezek az előadások azonban világnézeti tekintetben bizonytalan és művészi szempontból sekélyes, sőt gyakran ízléstelen mivoltukban inkább negatív, mint pozitív hatást tehetek csak a gyermeklélekre. Ugyanez áll azokra az alkalmilag összeverődő kisebb színjátszó társulatokra, melyek manapság gyakran pedagógiai szempontból nem is megfelelő környezetben, minden művészi és nevelői felelősség nélkül rendeznek gyermekelőadásokat. A főváros, már csak mint iskolafenntartó sem nézheti közömbösen, hogy a hozzá nem értés és nemtörődomség diszkreditálja a gyermekszínházat, mely arra van hivatva, hogy a demokratikus köznevelés egyik elsőrendű tényezője legyen.

Az állandó Gyermekszínház nagyjelentőségű nevelő feladatát akkor teljesítheti, ha irodalmi és művészeti tekintetben egyaránt magas színvonalu előadásaival határozott

világnézetet képvisel. Mind e szempontok érvényesülését állandó bizottság fogja biztosítani; e bizottságot a Gyermekbarátok Egyesülete és a Magyar Pedagógusok Szabad Szakszervezetének Ifjúsági Irodalmi Szakosztálya úgy kívánja megalakítani, hogy a Főváros és a Színművészeti szaktanács képviselői is résztvegyenek benne. E bizottság gondoskodik a legkiválóbb demokratikus szellemű íróink bevonásával a repertoár és a gyermekszínház művészi színvonalának biztosításáról azáltal, hogy kitűnő színészeket és rendezőket szerződtetne, vagy állandó játékokra, vagy vendégszereplésre; „gyermekszínházok” pedagógiai szempontból káros foglalkoztatásától tartozkodnék, de gyermekek, főleg csoportos alkalmi szerepeltetésétől el nem zárkoznék.

Az állandó Gyermekszínház épülete - megint csak a Szovjetunio gyermekszínházainak kitűnően bevált példájára hivatkozunk - valósággal a gyermekkultúra központjává volna fejleszthető. Ezért alkalmassá kell tenni a színjelőadásokon kívül gyermekhangversenyek tartására, bábjáték, esetleg film, stb. bemutatására, fel kell szerelni gyermekkönyvtárral, játékszerekkel ellátott játszósobával, kiállítási termekkel gyermekrajzok, gyermekek által szerkesztett játékok, stb. bemutatására. A színház állandó személyzetével és technikai berendezésével arra is alkalmas, hogy tanfolyamot tartson fenn iskolák, Gyermekbarát-csoportok, ifjúsági egyesületek rendezői, játékvezetői számára. s így a magasrendű demokratikus szellemű színpadi kultúra kisugárzását országos viszonylatban is biztosíthatná.

Ismerve azt az odaadó figyelmet, mellyel Polgármester Ur minden

demokratikus nevelői és gyermek-szociális törekvést kísér, tisztelettel kérjük,

1/ engedje meg, hogy az állandó Gyermekszínház létesítésére irányuló mozgalmat a Főváros égisze alá helyezzük és a „Fővárosi” jelleget a színház címében és kidomboríthassuk;

2/ részesítse a színházat erkölcsi és a kezdet nehézségei között a Főváros anyagi segítségével;

3/ juttassa a színházat olyan állandó színházépülethez, mely világnézeti és esztétikai nevelő programjának megvalósítására a fentebb körvonalazott értelemben alkalmas;

4/ számítsa e támogatás megadását a Főváros sürgős feladatai közé, hogy az állandó Gyermekszínház, mint az új iskola kiegészítője, már szeptemberben, a demokratikus iskolareform megvalósulása küszöbén megkezdhesse működését.

Előterjesztésük megértő támogatását bizton remélik:
igaz tisztelettel

a Gyermekbarátok és Pedagógusok Szakszervezete nevében
Farkas Lidia
Balázs Béla
T. Waldapfel Imre

Budapest, 1945. augusztus 7.

A dokumentum Trencsényi-Waldapfel Imre hagyatékából került Alapítványunk gyűjteményébe D0241 leltári szám alatt. Budapest főpolgármestere 1945 május és november között Vas Zoltán volt, így nyilván ő lehetett a levél címzettje. A kezdeményezés további sorsa ismeretlen. A 14 éven aluli közönségnek játszó első állami intézmény, az Úttörő Színház csak négy évvel később, 1949. szeptember 24-én nyitotta meg kapuit a Paulay Ede u. 35. sz. alatt (ma Új Színház), 1952-től a Nagymező utcai Ifjúsági Színház kamaraszínházaként működött. Illusztrációnk az Úttörő Színház nyitó előadásának plakátja.

Egy falusi csapatvezető levele 1954-ből

Sarkadkeresztúr 1954 IV.28

Kedves Elvtársnő!

Utolsó találkozásunkkor azt ígértem, hogy nem szakadok el a Megyei Disz Bizottságtól, ha másképp nem is, de levéllel tartom a kapcsolatot.

Hosszú ideig való hallgatásomnak megvan az oka. Gyűjtöttem csokorba az eddig elért eredményeket, melyeket a gyerekek lelkes és odaadó munkájának köszönhetek.

Csapatunk él és a dolgozni akarás fűti. Sajnos ezt nem tudhatják, mert nem látogatnak meg soha bennünket. Pedig mi szeretnénk, ha eljönnének a mi kis falunkba Sarkadkeresztúrra, és megnéznének bennünket, megbírálnák munkánkat és tanácsokat adnának a továbbiakhoz.

Csapatunk létszáma napról-napra gyarapszik. Pajtás-családunk a félév után 60 egészséges, jól, formált kis pajtást vett fel. A kis első-osztályosokat. Nagyon aranyosak. Ők máris vörös nyakkendőt hordanak. Persze, nagyoknak képzelik magukat.

A csapat megvalósította a zászló le- és felvonást. De a zászlófelvonónk sem közönséges. A gyerekek maguk építették. Úgy néz ki, mint egy emlékmű.

Röplabda-pályát építettünk. Fellenült a sport. Futball csapatunk van. Felszerelés nincs, az egyik gyerek szokta hozni a futballját. Most a vasgyűjtéssel szeretnénk egyet nyerni, mert versenyben vagyunk a kisnyéki iskolával. Eddig még úgy áll, hogy nyerünk.

A másik nagy dolog, hogy a pajtások összebeszéltek, összerakták fillérei-
ket és a vettek a Tanácstól egy néprádiót*. Egy zászlófelvonáson hozták, én nem is tudtam hova lenni. Persze ezt egy önálló munkának lehet

A levél (leltári száma alapítványunk gyűjteményében D0326) Ancsin Pálné iratai közül került elő, több mint valószínű, hogy címezte is a későbbi Békés megyei úttörőelnök, aki ekkor a DISZ Békés Megyei Bizottság középiskolai felelőse volt.

könyvelni. Csak van egy kis baj is. A rádió telepes. Van fűtőnk, de nincs „Anódunk”, ami a lelke a rádiónknak. Míg azt nem tudunk szerezni, nem szólhat. A pajtások minden nap kérdik: „vezető-pajtás szerzett már Anódot”. Megígértem, hogy írok a Megyei Disz Bizottságra és ott, ha tudnak, segítenek rajtunk, hisz megígérték, hogy segíteni fognak.

Kérem az elvtársnőt a gyerekek nevében, ha tud, szerezzen nekünk egy telepet. Hadd örüljenek.

Az úttörő otthont most takarítják, és szeretnék, mire kész lesz a takarítás, ha a rádió is szólna.

Az antenna is ki van már húzva. A gyerekek elhozták otthonról az összes drótot. Nagy forradalom és láz él itt nálunk. Megvalósíthatatlan dolgot nem ismerünk.

Készülünk május 1-ére és utána 1-napos táborozásokra. Van 5 km-re egy erdő, és azt kiépítjük táborhelynek.

Igy élünk és dolgozunk a kis községben. Jó lenne, ha látnák a Megyén is a munkánkat és velünk együtt örülnének.

Szeretnénk egy pingpong asztalt, de az 850 Ft-ba kerül és azzal egyelőre mi nem bírunk. Segíteni senki sem segít. Nagyon elhanyagolták a falusi gyerekeket. Ezeknek még az ilyesmi, hogy ping-pong egy álmokép és még sok más ehhez hasonló. Itt az ideje, hogy emeljük színvonalukat és adjunk nekik tőlünk telhetően legtöbbet és legjobbat.

A pajtások nagyon édesek. Van problémájuk és olyan jó látni, amikor az egyes kis dolgokat felnőthöz mérten megfontolják. Boldogság ezek közt élni.

Magamról annyit, hogy jól vagyok és napról-napra boldogabb. Egy-egy eredménynek nagyon tudok örülni. Sokat szeretnék még tenni életemben a gyerekekért. Ezért szeretnék még hosszú éveken keresztül élni és dolgozni.

Az elvtársnő említette, hogy lehetőségessé válik számomra a nyári táborozáson részt venni. A Balaton környékén szeretnék valamely úttörő-táborban dolgozni egész nyáron, ha lehetséges. Akkor is a gyerekek közt szeretnék lenni, tapasztalatokat szerezni.

Amennyiben lehetséges úgy gondoljanak rám és értesítsenek. Válaszukat nagyon várom.

A magam és az úttörő-csapat nevében kívánok erőt-egészséget a további jó munkához.

Maradok elvtársi üdvözzel!

Tóth Sándor

** Idősebb olvasóink még emlékezhetnek az ún. „néprádióra” (bal oldali kép), amelyen csak a Kossuth és Petőfi adót lehetett fogni. Ennek létezett vezetékes és telepes változata is, ez utóbbi áramellátását a levélben említett „anód” (pontosabban: anódtelpe - jobb oldali kép) biztosította. Sarkadkeresztúron 1954-ben már minden bizonnyal volt vezetékes villanyhálózat, de lehetséges, hogy a csapatotthonba (vagy akár az iskolába!) még nem vezették be az áramot. Elképzelhető az is, hogy a tanácsnál egy, a villamosítás után feleslegessé vált telepes készüléket adtak el a gyerekeknek.*

Ambruska József

Vízi úttörő voltam

Emlékképek közel 45 év távlatából...

A napokban telefonhívást kaptam Bede Kornéliától, családunk régi barátjától.

Arra kért, hogy írjak visszaemlékezést a víziúttörős időkről.

Hirtelen belegondoltam, hogy te jó ég, mennyi idő eltelt azóta! Nem lesz könnyű felidézni azt a korszakot.

Ahogy kezdtem visszagondolni, szép lassan egyre több és több kép villant be. Újra kezdtem az orromban érezni a Duna semmivel össze nem téveszthető illatát, hallottam a sirályok rikoltozását, érezni kezdtem a víz simogatását. Egészen beleborzongtam.

Nekem teljesen magától értetődő volt a Duna, és a víz szeretete, mert hosszú évekig a nagyapám (Horváth úr) volt a községi strand pénztárosa. Így aztán én nyitástól a zárásig ott töltöttem minden időmet.

Ezért egy percre sem volt kérdéses, hogy vízi úttörő legyek. Emlékszem, Dulcz Dénes tanár úr irányításával, az 5. iskola gyakorlati műhelyében mi magunk kezdtünk el egy sablon alapján üvegszálas kenukat készíteni. Kentük-fentük a műgyantát, sokszor több volt a ruhánkon, mint a készülő darabon. Szúrt az üvegszál, viszkedett a bőrünk tőle, de mindez nem törte le a lelkesedésünket. Előbb- utóbb megszülettek a saját kezünk által készített vízi járművek. Súlyra ugyan lényegesen nehezebbek lettek, mint a gyári darabok, de nem számított, mert rettentő büszkék voltunk rá, hogy mi alkottuk meg azokat.

Így összesen 4 db kenu és – ha jól emlékszem – 2 db fa, úgynevezett őrsi csónak alkotta akkor a vízi úttörők hajóparkját.

Sokat gyakorlatoztunk a Dunán. Általában Tassig, vagy Ráckeve közeléig eveztünk egy-egy alkalommal.

Soha nem felejttem el, egyszer Tass felé tartottunk, majd hirtelen olyan

köd telepedett a Dunára, hogy az orrunkig nem láttunk! Szó szerint fogalmunk sem volt, hogy hol járunk. Egy idő után kikötöttünk a parton, azt hittük, hogy Dömsödön, a Neptun környékén járunk, de kiderült, hogy Makádon vagyunk.

Vicces volt utólag, de láttam, hogy Dulcz tanár úr ideges, hiszen ő felelt a testi épségünkért.

Képzeltétek! Egyszer benne voltunk a Tv-ben is!

Ez igazán nagy szó volt abban az időben, hiszen, ha jól emlékszem, akkor még mindig csak egyetlen Tv csatorna létezett. Szorgalmasan próbáltunk előre, hogy minél látványosabb, ugyanakkor rendezett vízre szállást mutathassunk be a nagyérdemű tv nézőknek. Csíkos matrőzpólóban és egyensapkában feszítettünk. Megtörtént a felvétel, utána pedig izgatottan vártuk, hogy adásba kerüljön!

Életem egyik meghatározó élménye is a vízi úttörő élethez kötődik. Dulcz Dénes tanár úr megszervezte az úgynevezett „Nagy nyolcas” vizitúrát. Ez azt jelenti, hogy Dömsödről indulva a Dunán megkerültük a Csepel, és a Szentendrei szigetet. Próbáltam most utána nézni, ha jól számoltam, ez kb. 222 km vízi utat jelentett. 4 db 4 fős kenuval és a kísérő őrsi csónakkal, ha nem csalnak az emlékeim, 10 nap alatt teljesítettük ezt a távot.

Velünk voltak ún. ifik, akik már középiskolások, vagy esetleg még idősebbek voltak. Ők segítették Dulcz tanár úr munkáját.

Bucsi Piroska, Csaplár Sanyi, Múzs Erzsike, akikre biztosan emlékszem.

Ez idő alatt számtalan kalandban, örökre belénk vésődő élményekben volt részünk. Nyilván ennyi idő távlatából nem tudnám naplószerűen felidézni ezeket, csak néhányat fogok kiragadni belőle.

Nem mindennapi élmény volt áthaladni a Kvassay-zsilipen. A Nagy-Dunáról látni Magyarország talán

legcsodálatosabb épületét, az Országházat.

Kikötöttünk a Margitsziget sarkán. Nem tudom milyen célból, de felmentünk a hídra és villamosra ültünk. Úgy ahogy a kenuból kiszálltam, rövid nadrágban, pólóban és mezítláb utaztam. Én tudtam, hogy honnan jövök, de a többi ember nyilván nem. Egy idő után, úgy éreztem, mindenki engem néz, hogy ki ez a mezítlásbas fiú, miért nincs rajta cipő! Rövidesen azt kívántam, bárcsak a föld alá süllyedhetnék! Ma már tényleg jót nevetek rajta, de akkor nagyon kellemetlenül éreztem magam.

Ekkor még nem is sejtettük, hogy talán nem is ez lesz a legfontosabb története ennek a napnak...

Vízre szálltunk és folytattuk az utunkat. Az Óbudai Hajógyár magasságában találkoztunk egy hajóval. Valaki kiabálni kezdett, hogy ezen a hajón kapitány Lázár Feri apukája, integessünk neki! Vad kalimpálásba kezdtünk, hogy illően köszöntsük őt. Ez olyan jól sikerült, hogy 2 kenu is kibillent az egyensúlyából és a személyzettel együtt a Dunába fordult. Az egyik kenu (amiben én voltam a vezérezős) az általunk készített darab volt. Ebben nem voltak biztonsági légzások, így a szerencsétlen néhány cm-re a víz felszíne alá süllyedt.

Nem volt könnyű feladat a partra úszni és közben a kenut is húzni magunkkal.

Kellemetlen hideg, esős, szeles lett az időjárás közben. Dideregve, fázósan értünk partot. Dulcz tanár úr utasítást adott, hogy rakjanak tüzet a többiek, és közben elővette titkos fegyverét, az igazi *Dömsödi lélekmelegítőt*.

„Ebből kortyoljatok kicsit, ez majd felmelegít titeket!” Ildikó akkor még talán hatodik, vagy hetedik osztályos volt. Tiltakozott, hogy már pedig ő ebből nem iszik! Tanár úr nem hagyta magát kikoszarzni és nagy nehezen rávette Ildikót, hogy a rendkívüli helyzetre való tekintettel mégis csak igyon egy kortyot a tüzes vízből.

A Duna halk locsogással, sietősen igyekezett a tenger felé. Mint megannyi bárányszerű, párás foltok

Boldog vagyok, hogy vízi úttörő lehettem!

Bede Nelli

Postacímkünk: 1062 Budapest Bajza u. 62.